

Runstedtska Färgeriet
Vrigstad

Ett sekel har förflutit sedan Runstedtska Färgeriet grundlades. Vi fira 100-årsminnet i en känsla av ansvar mot vårt företags gamla traditioner, vilka förpliftna till fortsatt osparad möda för kundretsens bästa.

FREDRIK RUNSTEDT.
Företagets grundare 1848—1898.

Den 1 oktober 1848 öppnade den 22-åriga färgaregesällen Fredrik Runstedt färgeri i Vrigstad. Född i Bromma värte han upp i Eksjö som son till en medlem av det aftade varblekarfrået. Med flokt förutseende valde han Vrigstad till plats för sin verksamhet: där fann han en naturskön och trivsamt ort med det för färgeriet nödvändiga vattendraget, och där fann han den livaktiga njudungsbygdens naturliga centrum. Flera gånger under sina gesällår hade Runstedt besökt Vrigstad, där en av hans principaler hade inlämningsställe för färggods.

Runstedtska färgeriet tillkom för att tjäna hemslöjden. Ullmogens egen beredning och färgning av vadmalen gav rätt flena resultat, tyget krympte sedan det sytts och färgaktheten var tvivelaktig. Liksom det fanns folk som justade i t. ex. läkarens och veterinärens yrken, fanns det också de, som försökte sig på färgarens. "Kyrkomålare" blev dessa färgares vedernamu, eftersom kyrkbänkarna formligen målades av bondgubbarnas amatörmässigt färgade vadmalskläder.

Runstedt började nu överta beredning och färgning av vadmalen i trakten, vilket lände till allmän belåtenhet. Beredningen utfördes vid två stampar, belägna vid vattenfall strax utanför Vrigstad. Runstedt kunde även påverka befolkningen till värnadskonstens höjande genom att ge tips om ullsorternas blandning, om spinning m. m.

I många år arrenderade Runstedt av kronan Biskopsbo gård, boställe åt chefen för Smålands infanteribataljon. Här bedrev han omfattande vedhuggning för att få bränsle till de stora färgpannorna. Genom ett jordbruk, drivet i egen regi, underlättades också hållandet av hästar, vilka förutom till vanliga körflor i jordbruket användes till de s. k. färgmötesresorna. Dessa företogs oftast med två parlast minst en gång i månaden och varade flera dagar. Färden gick bl. a.

DÄR FÖRETAGET BÖRJADE.

genom Östbo, Allbo och Norrvidinge härader, där man längs vägen tog emot och lämnade tillbaka färgods. Ett nät av inlämningsställen organiserades av Rundstedt, omfattande delar av Småland, Östergötland och Västergötland.

Fredrik Rundstedt, som i över 50 år ledde färgeriets öden, var en skicklig yrkesman och en avhållen arbetsledare. Söner till färgare från hela landet fick i Vrigstad fullkomna sig i yrket och fostras i det gedigna hantverkarhemmets anda. Han var vaken för nyheter, mångfuntig och mångsidigt intresserad. Bland annat

VATTENFALLET VID BOSKVARNA.
Här utfördes stampning och valkning fram till år 1917.

lade han grunden till Västra härads skarpskytteförening och stod i ett kvarts sekel som befälhavare för det ca 120 man starka vrigstadskompaniet. I en tid då forn-saker och antikviteter föga uppskattades hopbragte han en värdefull och representativ fornminnessamling, och han gjorde som mångbetrodd kommunalman betydande insatser. Som ett kuriosum kan nämnas, att han år 1868 tillverkade en av landets första velocipeder. Ut-donet kallades allmänt "Rundstedts träbult" och utgör än i dag en sjevärdhet på Nordiska Museet, dit den på 1890-talet fördes av Arthur Hazelius.

FREDERIQUE RUNSTEDT
1898—1912.

När Fredrif Runstedt avled i januari 1899 hade ledningen av färgeriet en tid innan övergått till hans enda barn, dottern Frederique. Hon hade, som det heter i en tidningsartikel från 50-årsjubileet 1898 "under en lång följd av år biträdt föräldrarna vid den icke obetydligt invecklade affärens ledning". Hon var sålunda väl förberedd

Färgmötesresa i början på 1920-talet.

att på egen hand ansvara för företagets skötsel. Vid sin sida hade hon förutom den kunniga personalen verkmästaren K. G. Norling, som förestod färgeriet. Självt kom fröken Runstedt att ägna sig mest åt försäljning av filter och filterkassar i de lokaler, som tjänade som inlämningsställe för färgegods. Hon lade därmed grunden till den manufakturaffär, som i dag är en av trafikens ledande.

I 14 år eller fram till 1912 var Frederique Runstedt färgeriets ledare. Då övergick det till nuvarande ägaren, fabriören Axel Dahlquist. Vid övertagandet var han nyligen hemkommen från mångåriga studieresor i Schweiz, Tyskland och Ryssland som svenska statens stipendiat och tillförde företaget de senaste rönen inom branschen. Under hans tid har många betydelsefulla framsteg gjorts: flera om- och tillbyggnader, den senaste är

En kund i väntan på färggodsvagnen.

Runstedtska fastigheten omkring år 1900.

1947, som fördubblade lofalytan, ständig utökning av maskinpark och antalet anställda, öppnandet av avdelning för kemisk tvätt år 1927 m. m.

100-årsjubileet firas söndagen den 3 oktober 1948. Efter högmässan förrättas medaljutdelning i Vrigstads kyrka, varefter kransnedläggning vid Runstedtska graven äger rum.

Senare ges middag för ett antal inbjudna på Granbackens Pensionat.

Runstedtska Färgeriets fastighet, inrymmande affär och kontor.

FABRIKSBYGGNADERNA.

AXEL DAHLQUIST.
Ägare och chef sedan 1912.

Under de gångna 100 åren har arbetsuppgifterna väglat. Våra dagars många tygsorter kräver komplicerande procedurer för att bli färgäfta, och ömtåliga plaggstvättning och renovering fordrar en utrustning och en individuell behandling som färgare av Runstedts generation inte kunde drömma om. Men hur uppgifterna än väglat har Runstedtska Färgeriet städse strävat att utföra ett förstklassigt arbete och att förena de många årens rika erfarenhet med de modernaste metoderna. Traditionerna från hantverkets dagar har bevarats. Resultatet har blivit kundretsens förtroende.

Glatt humör kring
kaffebordet 1947.

Ett bildknippe

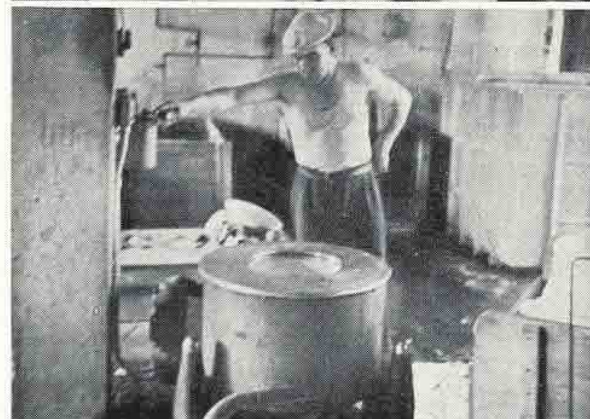
Inkommande gods
märkes och sorteras.

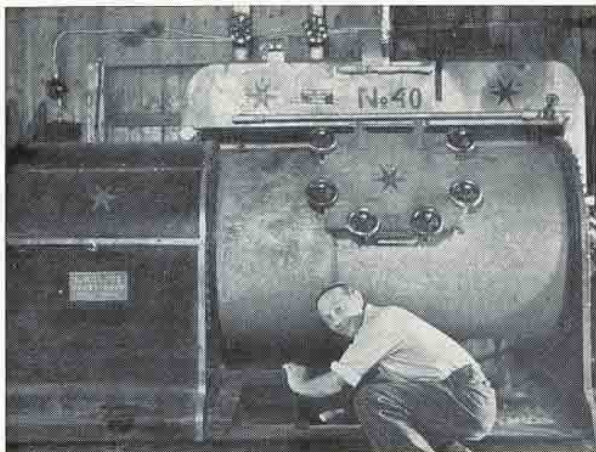
Ångcentralen.

Färgmaskin i
rostfritt stål.
Kapacitet:
60 kg. pr sats.

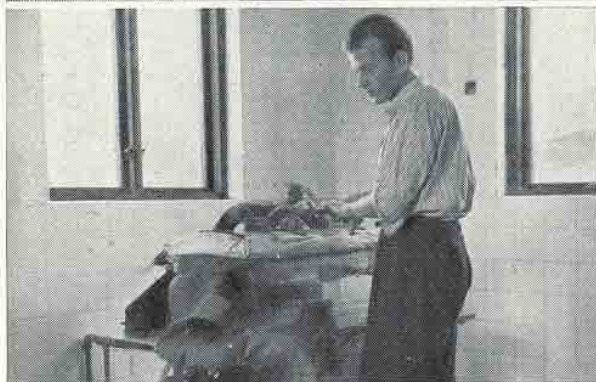
Torkning av
kläder genom
centrifugering.
Fabrikat Lind-
sjö, Trelleborg.

Maskin för
kemisk tvätt.
Fabrikat Lind-
sjö, Trelleborg.

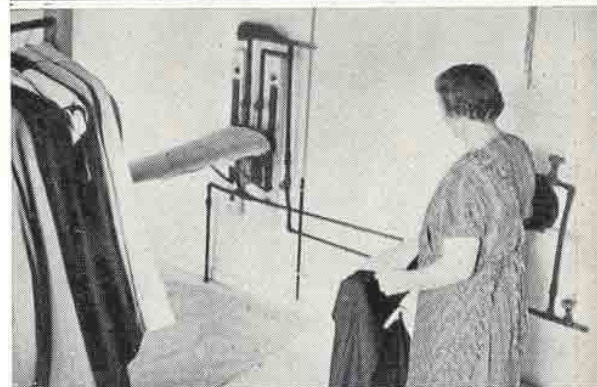
Sal för fin-
pressning och
expedition.

En av press-
maskinerna.

Packning och
slagning av
garn.

Ångning av
kläder.

Färdiga kläder
före avsän-
dandet.

Trotjänare

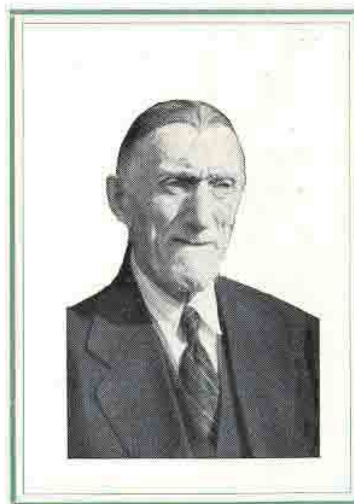
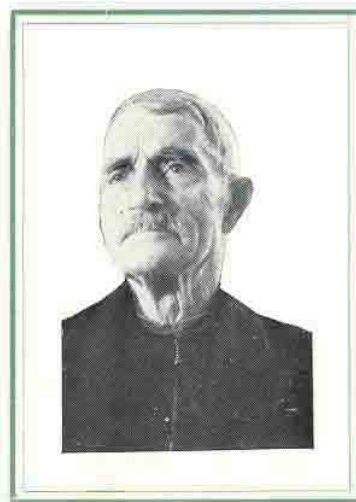
När Rundstedtska år 1898 firade sitt halvsekeljubileum belönades fyra anställda med Kungl. Patriotiska Sällskapets medaljer för lång och trogen tjänst. En hade 46, två hade 39 och en 20 års oavbruten tjänst i företaget.

Även i år, då 100-årsminnet firas, har vi glädjen att hylla tretton mångåriga medarbetare. Patriotiska sällskapets medaljer tilldelades nämligen:

Stamparen Karl Gustafsson för 54, valkaren Karl Svensson för 47, färgeriarbetaren Ture Olander för 33, expeditjonsbiträdet Märtha Stendahl för 26, färgmästaren Henrik Karlsson för 24, färgeriarbetaren Harald Lundh för 24, maskinisten Oskar Klaesson för 23, presserskan Elin Maars för 19, skräddaren Ruben Johansson för 19, tvättmästaren Ake Fransson för 18, expeditjonsföreståndarinnan Jenny Cronvall för 18, affärsföreståndarinnan Edith Jarl för 15 och packningsföreståndarinnan Karin Nilsson för 15 års tjänst.

Stamparen
Karl Gustafsson
54 år i firmans tjänst

Valkaren
Karl Svensson
47 år i firmans tjänst

Två moderna affärer

VRIGSTAD

EFTER GENOMGRIPANDE OMBYGGNAD 1946
HAR AFFÄREN I VRIGSTAD FÅTT ETT MO-
DERNT OCH TILLTALANE UTSEENDE

SÄVSJÖ

DEN MODERNA OCH VÄLSORTERADE AF-
FÄREN VID TORGET I SÄVSJÖS CENTRUM
ERBJUDER EN UTMÄRKT INKÖPSKÄLLA

FABRIKSPERSONAL

BUTIKSPERSONAL

Det är mig angeläget, att här uttala ett varmt tack till de många kunder och leverantörer, med vilka jag under de 56 år jag haft förmånen att leda vårt 100-åriga företag haft det bästa samarbete och bland vilka jag vunnit många personliga vänner. Jag riktar även ett varmt tack till mina anställda, på fabriken och i affärerna, vilka alltid gjort föredömliga insatser till företagets bästa.

Axel Dahlqvist

Runstedts sfa' de' va'